

พฤติกรรมการณ์ซื้อปุ๋ยอินทรีย์ของชาวสวนยางพาราในจังหวัดชุมพร
PURCHASING BEHAVIOR OF ORGANIC FERTILIZERS OF RUBBER FARMERS
IN CHUMPORN PROVINCE

มารีนา มาหมื่น

มหาบัณฑิตหลักสูตรการตลาด สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ยุทธนา ธรรมเจริญ

รองศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ศิริชัย พงษ์วิชัย

รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาสถิติคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) พฤติกรรมการณ์ซื้อปุ๋ยอินทรีย์ของชาวสวนยางพาราในจังหวัดชุมพร (2) ส่วนประสมการตลาดของปุ๋ยอินทรีย์ตามความคิดเห็นของชาวสวนยางพาราในจังหวัดชุมพร และ (3) ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประสมการตลาดกับพฤติกรรมการณ์ซื้อปุ๋ยอินทรีย์ของชาวสวนยางพาราในจังหวัดชุมพร

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากร คือชาวสวนยางพาราที่พักอาศัยอยู่ในพื้นที่ปลูกยางพาราและซื้อปุ๋ยอินทรีย์ในจังหวัดชุมพร เลือกตัวอย่างโดยวิธีตามสะดวกในพื้นที่ที่มีการปลูกยางพารามากที่สุดในจังหวัดชุมพร 4 อันดับแรก ได้แก่ อำเภอท่าแซะ อำเภอปะทิว อำเภอสวี และอำเภอเมือง กำหนดขนาดตัวอย่างจำนวน 200 ตัวอย่าง จากการใช้ตารางของยามานะที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์โดยอาศัยสถิติวิเคราะห์เชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติวิเคราะห์เชิงอนุมาน ได้แก่ ไคสแควร์

ผลการวิจัยพบว่า (1) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย อายุ 31 – 40 ปี การศึกษาระดับประถมศึกษา มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,000-30,000 บาท และมีพื้นที่ในการปลูกยางพารา ไม่เกิน 20 ไร่ มีพฤติกรรมการณ์ซื้อปุ๋ยอินทรีย์ คือซื้อปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพมาใช้ในสวนยางพาราของตนเองจากร้านขายปุ๋ย/ตัวแทนจำหน่ายปุ๋ยที่อยู่ใกล้สวนยางพาราซื้อปุ๋ยอินทรีย์ปีละ 2 ครั้ง ประมาณ 1– 2 ตันต่อครั้งๆ ละประมาณ 10,001 – 20,000 บาท โดยช่วงเวลาซื้อปุ๋ยอินทรีย์มากที่สุด คือช่วงเดือนพฤษภาคม – กรกฎาคม และตัดสินใจซื้อปุ๋ยอินทรีย์ด้วยตนเองเป็นหลักส่วนสาเหตุที่ซื้อปุ๋ยอินทรีย์ก็คือปรับปรุงโครงสร้างดิน ช่วยไม่ให้ดินเสีย และช่วยเพิ่มผลผลิตได้ดี (2) ส่วนประสมการตลาดของปุ๋ยอินทรีย์ตามความคิดเห็นของชาวสวนยางพาราในจังหวัดชุมพรพบว่า ชาวสวนยางพาราในจังหวัดชุมพรให้ความสำคัญต่อบัณฑิตด้านการจัดจำหน่ายมากที่สุด รองลงมาคือ บัณฑิตด้านผลิตภัณฑ์และบัณฑิตด้านราคา ลำดับสุดท้ายคือ บัณฑิตด้านการส่งเสริมการตลาด และ (3) ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประสมการตลาดด้านการจัดจำหน่ายมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการณ์ซื้อปุ๋ยอินทรีย์ของชาวสวนยางพาราในจังหวัดชุมพรที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

คำสำคัญ : พฤติกรรมการณ์ซื้อ ปุ๋ยอินทรีย์ ชาวสวนยางพารา จังหวัดชุมพร

ABSTRACT

The objectives of the study were (1) to study the purchasing behavior of organic fertilizers of rubber farmers in Chumporn province; (2) to examine marketing mix factors of organic fertilizers based on the opinion of the rubber farmers in Chumporn province; and (3) to investigate the relationship between marketing mix factors and the purchasing behavior of organic fertilizers of rubber farmers in Chumporn province.

The study was a survey research. The population was the rubber farmers living in the rubber farm areas and buying organic fertilizers in Chumporn province. The samples were 200 rubber farmers selected by using convenience sampling method from four districts which planted the high volume of rubber respectively: Tha Sae district, Pathew district, Sawee district and Muang Chumporn district and also using Yamane's formula at the statistically significant 0.05 level. The questionnaire was used for data collection. The data was analyzed by using both descriptive statistics: percentage, mean, and standard deviation and inferential statistical analysis: chi-square.

The results showed that (1) most of the respondents were male, aged 31 -40, primary education, income 15,000 -30,000 baht. They owned rubber planting areas less than 20 acres. Bio-organic fertilizers were bought from fertilizer shops or dealers near rubber planting areas. The respondents bought one or two tons of organic fertilizers which costed 10,001 – 20,000 baht. They were bought twice a year and the high demand was in May and July. The respondents made decision by themselves to buy organic fertilizers because of the needs for improving soil structure, preventing soil loss and also increasing productivity; (2) place, product, price, and promotion factors were important respectively; and (3) place factor was related to the purchasing behavior of organic fertilizers of rubber farmers in Chumporn province at the statistically significant 0.05 level.

Keyword : Purchasing Behavior, Organic Fertilizer , Rubber Farmer, Chumporn Province

บทนำ

ปุ๋ยเป็นธาตุอาหารที่สำคัญต่อการเจริญเติบโตของพืช โดยปุ๋ยถูกแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทหลักๆ คือ ปุ๋ยอินทรีย์ (ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก) และปุ๋ยอนินทรีย์ (ปุ๋ยเคมี) ซึ่งหลายสิบปีที่ผ่านมา เกษตรกรโดยส่วนใหญ่ของประเทศไทยยังคงนิยมใช้ปุ๋ยเคมี เพราะเชื่อว่า ปุ๋ยเคมีเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญที่สามารถช่วยทำให้ผลผลิตทางการเกษตรเพิ่มขึ้นและคาดหวังจะนำไปสู่การเพิ่มรายได้ของตนเองได้ แต่เนื่องจาก ที่ผ่านเกษตรกรยังขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้ปุ๋ยเคมีอย่างถูกต้องและเหมาะสม ประกอบกับพื้นที่เพาะปลูกส่วนใหญ่ยังขาดอินทรีย์วัตถุ จึงทำให้การใช้ปุ๋ยเคมีติดต่อกันเป็นเวลานาน จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพดินโดยตรง ทำให้เกิดปัญหามลพิษในดินและในแหล่งน้ำน่าน้ำประการ ได้แก่ ดินแน่น ดินแข็ง ดินเป็นกรดจัด มีการตกค้างของไนเตรตในพืช มีการสะสมไนเตรตและโลหะหนักในดิน โครงสร้างของดินเสียสมดุล

ที่ผ่านมา เกษตรกรยังต้องลงทุนใช้ปุ๋ยเคมีเพิ่มขึ้นเพื่อรักษาระดับผลผลิตทางการเกษตร ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อต้นทุนการผลิต และจากการที่ราคาสินค้าเกษตรที่ไม่แน่นอน เกษตรกรจึงมีความเสี่ยงสูงต่อการลงทุนเพาะปลูกในแต่ละครั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเกิดวิกฤติปุ๋ยเคมีที่มีราคาแพง อันมีสาเหตุมาจากปัจจัยต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นราคาวัตถุดิบและราคาน้ำมันในตลาดโลกที่ปรับตัวสูงขึ้น รวมทั้งความต้องการในการใช้ปุ๋ยเคมีของโลกก็เพิ่มขึ้นจากการขยายพื้นที่เพาะปลูกทั้งพืชอาหารและพืชพลังงาน ประกอบกับผู้ผลิตและผู้ใช้ปุ๋ยเคมีรายใหญ่ของโลก ก็มีการประกาศเพิ่มอัตราภาษีการส่งออกปุ๋ยเคมีเพื่อจำกัดการส่งออกปุ๋ยเคมีและมีนโยบายห้ามส่งออกปุ๋ยเคมี สาเหตุต่างๆ เหล่านี้ จึงทำให้เกษตรกรต้องเผชิญกับปัญหาปุ๋ยเคมีราคาแพงและหาซื้อปุ๋ยเคมีในท้องตลาดไม่ได้ ดังนั้น ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา รัฐบาลและหน่วยงานภาครัฐ

ได้เล็งเห็นถึงปัญหาดังกล่าว จึงได้รณรงค์ให้เกษตรกรหันมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในการเพาะปลูกพืช ผักและผลไม้ของตนเองให้มากขึ้น ทั้งในแง่ของการให้ความรู้และให้เงินสนับสนุนแก่เกษตรกรในแต่ละหมู่บ้านและชุมชนในการทำปุ๋ยอินทรีย์ขึ้นมาใช้เอง เพื่อที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการใช้ปุ๋ย จากเดิมที่เคยใช้ปุ๋ยเคมีเพียงอย่างเดียว ก็นลดการใช้ปุ๋ยเคมีลงและมีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมด้วย

ผลการศึกษาของสำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตรเกี่ยวกับ พฤติกรรมการใช้ปุ๋ยเคมีของเกษตรกรที่ทำนาข้าวในเขตชลประทานและเขตเกษตรน้ำฝนในช่วงเดือนเมษายน – พฤษภาคม 2551 พบว่า ตั้งแต่ปุ๋ยเคมีเริ่มมีราคาแพง เกษตรกรที่ปลูกข้าวในพื้นที่ชลประทานในภาคกลาง ได้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ปุ๋ยเคมี จากเดิมที่เคยใช้ปุ๋ยเคมีเป็นหลักเพียงชนิดเดียว เป็นลดการใช้ปุ๋ยเคมีลงและเพิ่มการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และเริ่มให้ความสนใจการใช้ปุ๋ยเคมีตามคำวิเคราะห์ดิน การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ การทำน้ำหมักจากจุลินทรีย์ รวมทั้งให้ความสนใจในการไถกลบตอซัง การหมักฟาง ตามที่หน่วยราชการในพื้นที่ให้การส่งเสริม นอกจากนี้ การใช้ปุ๋ยเคมีรวมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ก็มีค่าใช้จ่ายที่ลดลงมากด้วย

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเกิดแนวความคิดที่จะศึกษาถึงปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้อปุ๋ยอินทรีย์ของชาวสวนยางพาราในจังหวัดชุมพร โดยสาเหตุที่เลือกประชากรที่จะทำการศึกษาคือชาวสวนยางพาราในจังหวัดชุมพร ก็เพราะว่าจังหวัดชุมพรมีรายได้จากการขายผลิตภัณฑ์ยางพารามากที่สุดเป็นอันดับ 1 ของจังหวัดและมีพื้นที่ปลูกยางพารามากที่สุดเป็นอันดับที่ 2 รองจากพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน และอำเภอที่มีพื้นที่ปลูกยางพารามากที่สุด 4 อันดับแรกของจังหวัดชุมพรคือ อำเภอท่าแซะ อำเภอปะทิว อำเภอสวี และอำเภอเมืองชุมพร (สำนักงานเกษตรจังหวัดชุมพร, 2555) โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือเพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทาง

การตลาดที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้อปุ๋ยอินทรีย์ของชาวสวนยางพาราที่อยู่ในจังหวัดชุมพร ซึ่งผลที่ได้รับจากการศึกษาดังกล่าวจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวางแผนการตลาดในการจัดจำหน่ายปุ๋ยอินทรีย์ในจังหวัดชุมพร และที่สำคัญยังใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นที่ใช้ประกอบการชี้แจง ทำความเข้าใจ และการแก้ปัญหาต่างๆ จากการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ของเกษตรกร เพื่อนำไปสู่การทำเกษตรอินทรีย์และตอบสนองนโยบายของภาครัฐได้มากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อการศึกษา

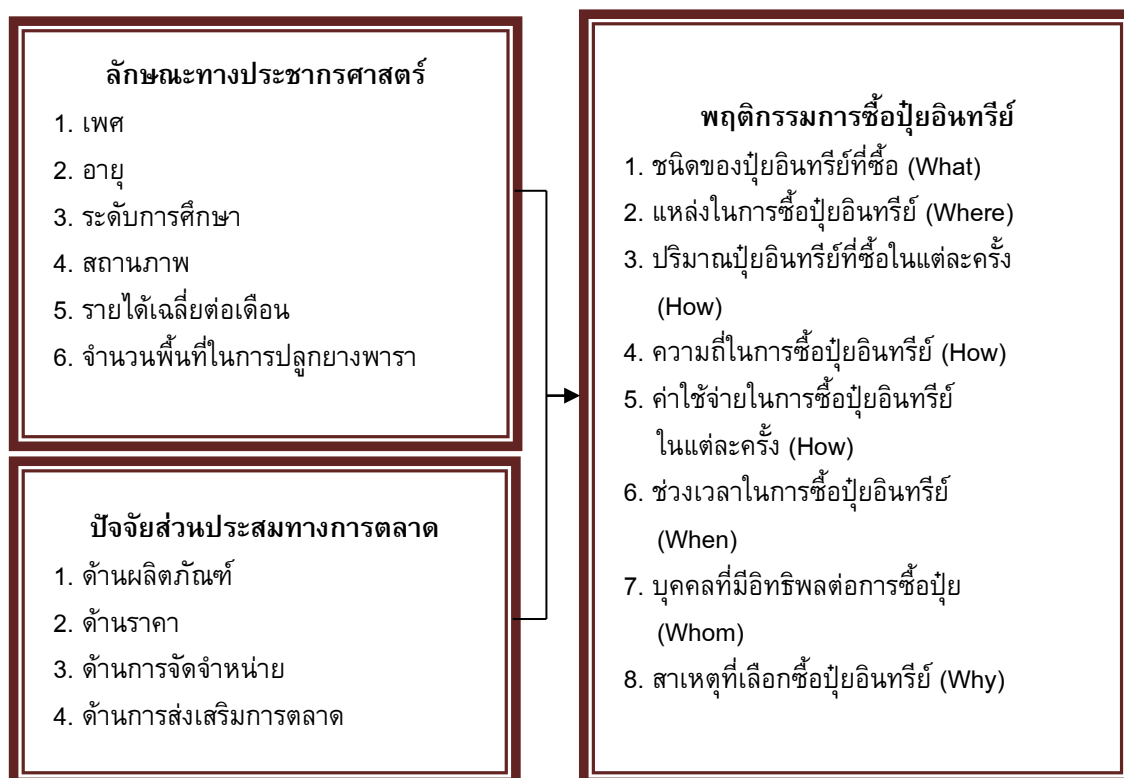
- (1) พฤติกรรมการซื้อปุ๋ยอินทรีย์ของชาวสวนยางพาราในจังหวัดชุมพร
- (2) ส่วนประสมการตลาดของปุ๋ยอินทรีย์ตามความคิดเห็นของชาวสวนยางพาราในจังหวัดชุมพร และ
- (3) ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประสมการตลาดกับพฤติกรรมการซื้อปุ๋ยอินทรีย์ของชาวสวนยางพาราในจังหวัดชุมพร

สมมติฐานของการวิจัย

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของปุ๋ยอินทรีย์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้อปุ๋ยอินทรีย์ของชาวสวนยางพาราในจังหวัดชุมพร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยมีแสดงไว้ใน ภาพที่ 1 ซึ่งประกอบไปด้วยตัวแปรต่างๆ ได้แก่ ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ทางด้านซ้ายของภาพที่ 1 และตัวแปรตาม (Dependent Variables) ทางด้านขวาของภาพที่ 1



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้อปุ๋ยอินทรีย์ของชาวสวนยางพาราในจังหวัดชุมพร ที่นำเสนอเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยกลุ่มตัวอย่างถูกสุ่มเลือกออกมาระหว่างประชากรคือชาวสวนยางพาราที่ซื้อปุ๋ยอินทรีย์ในจังหวัดชุมพรที่พักอาศัยอยู่ในพื้นที่ที่ปลูกยางพารามากที่สุด 4 อันดับแรกของจังหวัดชุมพร ได้แก่ อำเภอท่าแซะ อำเภอปะทิว อำเภอสวี และอำเภอเมือง ใช้ขนาดตัวอย่างจำนวน 200 ตัวอย่าง ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล วิเคราะห์และแปลความหมายโดยอาศัยสถิติวิเคราะห์เชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติวิเคราะห์เชิงอนุมาน ได้แก่ ค่าไคสแควร์ (Pearson Chi-Square) และค่าสัมประสิทธิ์การจร (Contingency Coefficient)

ผลการวิจัย

ผลที่ได้รับจากการวิจัยสามารถสรุปออกมาเป็นประเด็นต่างๆ ได้ดังนี้

1. สรุปผลข้อมูลด้านประชากรศาสตร์

ผลจากการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 คนเป็นเพศชาย มีอายุ 31 – 40 ปี การศึกษาระดับประถมศึกษา มีสถานภาพสมรส โดยมีรายได้ต่อเดือน 15,000 – 30,000 บาท และมีพื้นที่ในการปลูกยางพาราส่วนใหญ่ไม่เกิน 20 ไร่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิกรม ไ้วสุวรรณ (2550) ทุกประเด็น

2. สรุปผลข้อมูลด้านส่วนประสมการตลาด

ชาวสวนยางพาราในจังหวัดชุมพรให้ระดับความสำคัญปัจจัยด้านการจัดจำหน่ายมากที่สุด อยู่ในระดับความสำคัญมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.04 รองลงมาคือ ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์และปัจจัยด้านราคา อยู่ในระดับ

ความสำคัญมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.89 และ 3.59 ตามลำดับ ลำดับสุดท้ายคือปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด อยู่ในระดับความสำคัญมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.43

3. ผลสรุปการทดสอบสมมติฐานที่แสดง

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดกับพฤติกรรมการซื้อปุ๋ยอินทรีย์ของชาวสวนยางพาราในจังหวัดชุมพร – ในที่นี้ จะแสดงผลการทดสอบสมมติฐานในรูปของความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดกับพฤติกรรมการซื้อปุ๋ยอินทรีย์ของชาวสวนยางพาราในจังหวัดชุมพรและ ค่า p-value ที่ได้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุปความสัมพันธ์กันระหว่าง Marketing Mix กับพฤติกรรมฯ และ ค่า p-value

พฤติกรรม การซื้อปุ๋ยอินทรีย์	ความสัมพันธ์กันระหว่าง Marketing Mix กับพฤติกรรมฯ และ ค่า p-value			
	ด้าน ผลิตภัณฑ์	ด้านราคา	ด้านการจัด จำหน่าย	ด้านการส่งเสริม การตลาด
ชนิดของปุ๋ยอินทรีย์	✓ (0.092)	× (0.004)	✓ (0.134)	× (0.004)
แหล่งจำหน่ายปุ๋ย อินทรีย์	× (0.001)	× (0.001)	× (0.030)	× (0.000)
ปริมาณปุ๋ยอินทรีย์ ที่ซื้อในแต่ละครั้ง	✓ (0.054)	✓ (0.071)	× (0.030)	× (0.015)
ความถี่ในการซื้อ ปุ๋ยอินทรีย์ในแต่ละ ปี	× (0.009)	✓ (0.175)	✓ (0.061)	× (0.010)
ค่าใช้จ่ายในการซื้อ ปุ๋ยอินทรีย์แต่ละ ครั้ง	× (0.000)	× (0.013)	× (0.044)	× (0.000)
บุคคลที่มีอิทธิพลใน การซื้อปุ๋ยอินทรีย์	× (0.000)	✓ (0.298)	✓ (0.061)	× (0.000)
สาเหตุที่ท่านเลือก ซื้อปุ๋ยอินทรีย์	× (0.004)	× (0.021)	✓ (0.426)	× (0.043)

หมายเหตุ ในการทดสอบสมมติฐานด้วยค่าไครส์แควร์นั้น จะพิจารณาความอิสระต่อกันหรือไม่สัมพันธ์กัน เมื่อค่า p-value มากกว่า 0.05 โดยเครื่องหมาย ✓ หมายถึง อิสระต่อกัน และเครื่องหมาย × หมายถึง ไม่อิสระต่อกัน

การอภิปรายผล

ผู้วิจัยขออภิปรายผลจากการทดสอบสมมติฐานต่างๆ ที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดกับพฤติกรรมการซื้อปุ๋ยอินทรีย์ของชาวสวนยางพาราในจังหวัดชุมพรทั้ง 7 ด้านนั้น (ไม่รวมช่วงเวลาในการใส่ปุ๋ย) นำไปสู่ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการซื้อปุ๋ยอินทรีย์ได้ดังนี้

ชนิดของปุ๋ยอินทรีย์ พบว่า ชาวสวนยางพาราส่วนใหญ่มีความรู้และมีความเข้าใจผลิตภัณฑ์จำพวกปุ๋ยอินทรีย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ และรู้จักแหล่งจัดจำหน่ายในชุมชนอยู่แล้ว ชาวสวนยางพาราจึงให้ความสำคัญกับราคาและการส่งเสริมการตลาดเป็นหลัก เช่น ราคาที่เหมาะสมกับคุณภาพและปริมาณ มีคำแนะนำจากผู้ขายปุ๋ย การมีส่วนลด/ของแถม และการแจกปุ๋ยใช้ฟรีซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิกรม ใจสุวรรณ (2550) ที่ได้เสนอไว้ว่า ปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้ปุ๋ยของเกษตรกรจะให้ความสำคัญมากกับราคาปุ๋ย สืบเนื่องจากราคาของปุ๋ยและอุปกรณ์ทางเกษตร (ต้นทุนการผลิตยางพารา) มีการปรับตัวสูงขึ้นมาก อีกทั้งปุ๋ยที่ซื้อมาใช้ก็มีคุณภาพต่ำ เกษตรกรจึงอยากให้รัฐบาลเข้ามาช่วยดูแลในเรื่องของคุณภาพและราคาปุ๋ย อีกทั้งเกษตรกรส่วนใหญ่ต้องการคำแนะนำสูตรปุ๋ยและปริมาณการใช้ปุ๋ยที่เหมาะสม รวมถึงต้องการตัวอย่างปุ๋ยให้ทดลองใช้ฟรี

แหล่งจำหน่ายปุ๋ยอินทรีย์และค่าใช้จ่ายในการซื้อปุ๋ยอินทรีย์ในแต่ละครั้ง พบว่า สำหรับแหล่งจำหน่ายปุ๋ยอินทรีย์และค่าใช้จ่ายในการซื้อปุ๋ยอินทรีย์นั้น ชาวสวนยางพาราในจังหวัดชุมพรจะให้ความสำคัญกับส่วนประสมทางการตลาดทั้ง 4 ด้าน เช่น ปุ๋ยอินทรีย์ที่ซื้อมาใช้จะต้องมีคุณภาพ ราคาเหมาะสมกับคุณภาพและปริมาณสะดวกในการเดินทางไปซื้อมีคำแนะนำจากผู้ขายปุ๋ยมีส่วนลด/ของแถม และแจกปุ๋ยให้ทดลองใช้ฟรี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิกรม ใจสุวรรณ (2550) ที่ได้เสนอไว้ว่า ปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้ปุ๋ยของเกษตรกรจะให้ความสำคัญมากกับคุณภาพของปุ๋ย ยี่ห้อปุ๋ย ราคาปุ๋ยและความสะดวกในการซื้อปุ๋ย อีกทั้งเกษตรกรส่วนใหญ่ต้องการคำแนะนำสูตรปุ๋ยและปริมาณการใช้ปุ๋ยที่เหมาะสม รวมถึงต้องการปุ๋ยให้ทดลองใช้ฟรี

ปริมาณปุ๋ยอินทรีย์ที่ซื้อในแต่ละครั้ง

พบว่า ชาวสวนยางพาราส่วนใหญ่มีความรู้และมีความเข้าใจผลิตภัณฑ์จำพวกปุ๋ยอินทรีย์ที่จะซื้อและคำนึงถึงราคาขายปุ๋ยอินทรีย์ชนิดนั้นๆ เป็นพื้นฐานอยู่แล้ว จึงทำให้ปริมาณปุ๋ยอินทรีย์ที่ซื้อไปใส่ในแต่ละครั้งนั้นจะคำนึงถึงสถานที่ที่จะไปซื้อและการส่งเสริมการตลาดเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิกรม ใจสุวรรณ (2550) ที่ได้เสนอไว้ว่า ปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้ปุ๋ยของเกษตรกรจะให้ความสำคัญมากกับความสะดวกในการซื้อปุ๋ย ต้องการคำแนะนำสูตรปุ๋ยและปริมาณการใช้ปุ๋ยที่เหมาะสม และต้องการตัวอย่างปุ๋ยให้ทดลองใช้ฟรี

ความถี่ในการซื้อปุ๋ยอินทรีย์ในแต่ละปีและบุคคลที่มีอิทธิพลมากที่สุดในการซื้อปุ๋ยอินทรีย์ พบว่า ความถี่ในการซื้อปุ๋ยอินทรีย์ในแต่ละปีและบุคคลที่มีอิทธิพลมากที่สุดในการซื้อปุ๋ยอินทรีย์ของชาวสวนยางพาราในจังหวัดชุมพรนั้นไม่ขึ้นกับราคาปุ๋ยและสถานที่ที่ขายปุ๋ย แต่จะขึ้นอยู่กับผลิตภัณฑ์ปุ๋ยและการส่งเสริมการตลาดของปุ๋ยชนิดนั้นๆ เช่น ปุ๋ยอินทรีย์ที่ซื้อมานั้นจะต้องมีคุณภาพและมียี่ห้อ ผู้ขายสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับปุ๋ยได้ชัดเจนมีส่วนลด/ของแถมและแจกปุ๋ยให้ทดลองใช้ฟรีซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิกรม ใจสุวรรณ (2550) ที่ได้เสนอไว้ว่า ปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้ปุ๋ยของเกษตรกรจะให้ความสำคัญมากกับคุณภาพของปุ๋ย ยี่ห้อปุ๋ย ราคาปุ๋ยและความสะดวกในการซื้อปุ๋ย อีกทั้งเกษตรกรส่วนใหญ่ต้องการคำแนะนำสูตรปุ๋ยและปริมาณการใช้ปุ๋ยที่เหมาะสม รวมถึงต้องการตัวอย่างปุ๋ยให้ทดลองใช้ฟรี

สาเหตุที่ท่านเลือกซื้อปุ๋ยอินทรีย์ พบว่า สาเหตุที่ทำให้ชาวสวนยางพาราในจังหวัดชุมพรเลือกซื้อปุ๋ยอินทรีย์นั้นจะไม่ขึ้นกับสถานที่ที่ขายปุ๋ย แต่จะขึ้นอยู่กับผลิตภัณฑ์ปุ๋ย ราคาปุ๋ยและการส่งเสริมการตลาดของปุ๋ยชนิดนั้นๆ เช่น ปุ๋ยอินทรีย์ที่ซื้อมานั้นจะต้องมีคุณภาพและมียี่ห้อ ราคาเหมาะสมกับคุณภาพและปริมาณผู้ขายสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับปุ๋ยได้ชัดเจนมีส่วนลด/ของแถมและแจกปุ๋ยให้ทดลองใช้ฟรี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิกรม ใจสุวรรณ (2550) ที่ได้เสนอไว้ว่า ปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้ปุ๋ยของเกษตรกรจะให้ความสำคัญมากกับคุณภาพของปุ๋ย ยี่ห้อปุ๋ย ราคาปุ๋ย ต้องการคำแนะนำสูตรปุ๋ยและปริมาณการใช้ปุ๋ยที่เหมาะสม และต้องการตัวอย่างปุ๋ยให้ทดลองใช้ฟรี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของชาวสวนยางพาราในจังหวัดชุมพร

ในด้านผลิตภัณฑ์ พบว่า ชาวสวนยางพาราในจังหวัดชุมพรให้ความสำคัญกับเรื่องคุณภาพปุ๋ย ถ้าปุ๋ยอินทรีย์มีคุณภาพดีแล้ว ก็จะช่วยปรับสภาพดินจากดินดานให้ร่วนซุย เป็นผลดีกับต้นยางและได้น้ำยางที่มีเปอร์เซ็นต์ดี ดังนั้นผู้ประกอบการขายปุ๋ยจึงควรเลือกปุ๋ยอินทรีย์ที่มีคุณภาพมาจำหน่ายและควรมีรับรองความรู้เกี่ยวกับปุ๋ย อีกทั้งควรมีการระบุปริมาณธาตุอาหารหลัก (N-P-K) และปริมาณธาตุอาหารรองของปุ๋ยให้ชัดเจน

ในด้านราคา พบว่า ชาวสวนยางพาราในจังหวัดชุมพรให้ความสำคัญกับเรื่องราคารปุ๋ยที่ถูก มีความเหมาะสมกับคุณภาพและปริมาณ เพราะวราคาราผลผลิตทางการเกษตรในปัจจุบันนี้ตกต่ำ แต่ราคารปุ๋ยกลับสูงขึ้น จึงจำเป็นที่จะต้องใช้ปุ๋ยที่มีคุณภาพ แต่ราคาไม่สูงจนเกินไป

ในด้านการจัดจำหน่าย พบว่า ชาวสวนยางพาราในจังหวัดชุมพรให้ความสำคัญกับเรื่องความสะดวกในการขนส่ง หาซื้อง่ายและมีจำหน่ายตลอดเวลา กล่าวคือเกษตรกรอยากให้มีตลาดขายปุ๋ยอินทรีย์หรือมีร้านขายปุ๋ยให้มากกว่านี้

ในด้านการส่งเสริมการตลาด พบว่า ชาวสวนยางพาราในจังหวัดชุมพรให้ความสำคัญกับเรื่องให้ผู้ขายสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับปุ๋ยได้อย่างชัดเจน มีการโฆษณาหรือสร้างชื่อเสียงของปุ๋ยอินทรีย์ให้เป็นที่รู้จักผ่านสื่อต่างๆ มากขึ้น รวมถึงมีส่วนลดพิเศษให้กับลูกค้าประจำ มีความต้องการที่อยากจะให้มีการส่งเสริมให้ชุมชน/กลุ่มแม่บ้าน

ผลิตปุ๋ยไว้ใช้เองและขายในราคาถูกขึ้น โดยทำตามพระราชดำริของในหลวง ในแง่ “เศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งจะมีประโยชน์กับหมู่บ้านและสมาชิกและอยากจะให้ภาครัฐบาลเข้ามาส่งเสริมการทำปุ๋ยอินทรีย์และการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ให้มากขึ้นและชัดเจนมากกว่านี้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต

2.1 เนื่องจากในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้อปุ๋ยอินทรีย์ของชาวสวนยางพาราในจังหวัดชุมพรเท่านั้น จึงควรจะมีการศึกษากลุ่มตัวอย่างในพื้นที่อื่นๆ เพิ่มเติม หรือศึกษาเชิงเปรียบเทียบของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละพื้นที่เพื่อที่จะทราบถึงทัศนคติ พฤติกรรม และปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อปุ๋ยอินทรีย์ของชาวสวนยางพาราที่มีสภาพแวดล้อมและสภาพเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน

2.2 ควรมีการศึกษาและสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมการซื้อปุ๋ยอินทรีย์ของชาวสวนชนิดอื่นๆ เพิ่มเติม เพื่อทราบปัญหาและแนวทางการขยายปริมาณการใช้ปุ๋ยอินทรีย์

2.3 ควรมีการศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมการซื้อปุ๋ยอินทรีย์ระหว่างชาวสวนยางพารากับชาวสวนชนิดอื่นๆ เพื่อทราบถึงพฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อที่แตกต่างกัน

บรรณานุกรม

- กุศลสิน ศรีเทพ. (2545). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคปุ๋ยชีวภาพของเกษตรกรในภาคเหนือ*. (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (การตลาด ไม่ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พีระพันธ์ ชีพเหล็ก. (2543). *พฤติกรรมการตัดสินใจเลือกใช้ปุ๋ยเคมีของเกษตรกรชาวสวนยางพาราในอำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา*. (วิทยานิพนธ์หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ไม่ตีพิมพ์). สาขาการจัดการธุรกิจเกษตร มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ยุทธนา ธรรมเจริญ. (2549). *การจัดการการตลาด* (พิมพ์ครั้งที่ 3) กรุงเทพมหานคร: เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อินโดไชน่า
- วิกรม ไ้วสุวรรณ. (2550). *พฤติกรรมการใช้ปุ๋ยของเกษตรกรชาวสวนยางในเขตอำเภอเมืองจังหวัดสตูล*. (วิทยานิพนธ์ สาขาการจัดการธุรกิจเกษตร ไม่ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ศิริชัย พงษ์วิชัย. (2549). *การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 16). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สรชัย พิศาลบุตร เสาวรส ใหญ่สว่างและปรีชา อัครเดชากร. (2550). *การสร้างและประมวลผลข้อมูลจากแบบสอบถาม*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒน์.
- สำนักงานเกษตรจังหวัดชุมพร. สืบค้นเมื่อ 25 พฤศจิกายน 2555, จาก <http://www.chumphon.doe.go.th/home.html>
- อภาพพร กรดนาม. (2552). *ปัจจัยทางการตลาดที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการเลือกซื้อปุ๋ยเคมีในอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี*. (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิตการตลาด ไม่ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย.